

Список використаних джерел

1. Кондрич В. В. Антикорупційний суд в Україні: історичні передумови, обрання моделі та запровадження. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: юридичні науки*. 2021. Т. 32 (71). № 4. С. 110–116. doi <https://doi.org/10.32838/TNU-2707-0581/2021.4/18>

2. Закон України «Про Вищий антикорупційний суд» від 7 червня 2018 р. № 2447-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2447-19#top>

3. Никитюк Я. І. Періодизації історії створення вищого антикорупційного суду України. *Юридична наука*. 2020. № 2 (104). С. 275–287. <https://doi.org/10.32844/2222-5374-2020-104-2.31>

4. Вищий антикорупційний суд (ВАКС). URL: https://hcac.court.gov.ua/hcac/info_sud/competence/

Громович Артем Анатолійович,

курсант факультету № 4

*Харківського національного
університету внутрішніх справ*

Науковий керівник:

Юшкевич Олена Геннадіївна,

*доцентка кафедри теорії держави та права
факультету № 1 Харківського національного*

університету внутрішніх справ,

кандидатка юридичних наук, доцент

ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ ЯК ЧЕТВЕРТА ВЛАДА В ДЕРЖАВІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Четверта влада в державі – це словосполучення, яким визначають засоби масової інформації (далі – ЗМІ) та їх вплив у соціумі. Журналісти володіють великою владою в суспільстві, і усвідомлення цієї влади повинно поєднуватися із скромністю і почуттям обов’язку перед читачем чи глядачем. У всі часи вони домагалися визнання завдяки високому рівню точності та неупередженості, а також завдяки дотриманню ними правил чесної гри. За допомогою масової інформації можна впливати на громадську думку як стан масової свідомості. Масові комунікації сприяють тим самим найкращій реалізації цілей суб’єктів соціальних інтересів. Цей факт став підставою виникнення терміну «четверта влада», яка наділяє масові комунікації якимись особливими владними повноваженнями.

Війна завжди була важливим історичним феноменом, що супроводжує

людство протягом багатьох століть. Однак, з появою сучасних технологій та засобів комунікації, війна стала ще більш складним і комплексним явищем. На сьогоднішній день інформаційне простір став не тільки майданчиком для висвітлення подій, але й справжнім полем битви, де розгортається інформаційна війна. Військові конфлікти і війни стають предметом уваги ЗМІ, які відіграють важливу роль у поширенні новин, аналізі подій та формуванні думок громадськості. Однак, в контексті війни інформаційне простір стає сценою для змагання різних сторін, які намагаються контролювати потік інформації, впливати на свідомість громадськості і формувати певну думку або перекручувати факти. Інформаційна війна стає інструментом для досягнення військово-політичних цілей, маніпуляції громадською думкою та дестабілізації суспільства.

Під час війни особливу увагу приділяють збору, отриманню та поширенню інформації. З метою об'єктивного висвітлення подій та інформування населення про воєнні злочини, а також для запобігання поширенню відомостей, які можуть негативно вплинути на хід виконання завдань під час воєнного стану, в Україні були введені певні обмеження та особливості щодо поширення інформації [1].

Основним документом, який регулює діяльність ЗМІ та журналістів під час воєнного стану в Україні, є Наказ Головнокомандувача Збройних Сил України «Про організацію взаємодії між Збройними Силами України, іншими складовими сил оборони та представниками засобів масової інформації на час дії правового режиму воєнного стану» від 03.03.2022 року № 73. Цим наказом встановлено алгоритм роботи з акредитованими представниками ЗМІ, перелік інформації, розголошення якої може призвести до обізнаності противника про дії Збройних Сил України, порядок акредитації представників ЗМІ та правила роботи журналістів у районі ведення бойових дій [2].

Додатки до наказу включають форму для проходження акредитації та форму прес-карти. Згідно з цими документами, інформація, яка може призвести до обізнаності противника про дії Збройних Сил України та інших складових сил оборони, не повинна поширюватись самостійно, копіюватись або репоститись. Зокрема, обмеження стосуються найменування військових частин та їх розташування, чисельності особового складу військових частин, а також інших військових об'єктів [2].

Наказом запроваджуються заходи, що покликані не допускати поширення відомостей (інформації) з обмеженим доступом, що підпадають під дію Зводу відомостей, що становлять державну таємницю. Зокрема визначено перелік інформації, розголошення якої може призвести до обізнаності противника про дії Збройних Сил України, інших складових сил оборони, негативно вплинути на хід виконання завдань за призначенням під час дії правового режиму воєнного стану.

Неможна поширювати, копіювати та робити репост, якщо ця інформація стосується найменування військових частин (підрозділів) та інших військових об'єктів в районах виконання бойових (спеціальних) завдань, географічні координати місць їх розташування; чисельність особового складу військових

частин (підрозділів); кількість озброєння та бойової техніки, матеріально-технічних засобів, їх стан та місця зберігання; описи, зображення та умовні позначки, які ідентифікують або можуть ідентифікувати об'єкти; інформація про переміщення та розгортання своїх військ (найменування, кількість, місця, райони, маршрути руху); інформація про зниклий або збитий літак, літальний апарат, зникле судно та пошуково-рятувальні операції, які плануються або проводяться тощо.

Неправильне розголошення інформації про дії Збройних Сил України може мати серйозні наслідки. Так, неправильна інформація може створити загрозу безпеці для військових осіб, їхніх сімей та військових об'єктів; спотворити військову стратегію та плани дій Збройних Сил України; призвести до зниження морального духу військових осіб, що може негативно вплинути на їхню бойову готовність та ефективність; підірвати довіру до Збройних Сил України як з боку власного населення, так і з боку міжнародного співтовариства; призвести до зміни позиції та підтримки інших країн щодо України та юридичні наслідки для осіб, які розголошують цю інформацію [3].

Розуміння особливостей поширення інформації в умовах війни має велике значення для суспільства, політичних лідерів, ЗМІ та громадськості загалом. Лише здатність аналізувати, критично ставитись до інформації може допомогти уникнути маніпуляцій і зберегти об'єктивне сприйняття подій. Дослідження та розуміння ролі ЗМІ в контексті війни допоможуть збільшити інформаційну грамотність та розпізнавати можливі спроби впливу на громадську думку.

Особливості поширення інформації в умовах війни включають в себе такі аспекти, як дезінформація, фейкові новини, соціальні мережі та інші методи впливу на інформаційний простір. Ці методи можуть бути використані для досягнення військово-політичних цілей, а також для зміни сприйняття суспільства щодо конфлікту.

Список використаних джерел

1. Особливості збору та поширення інформації під час війни. URL: <https://r2p.org.ua/page/osoblyvosti-zboru-ta-poshyrennya-informacziyi-pid-chas-vijny> (дата звернення: 02.11.2023).

2. Про організацію взаємодії між Збройними Силами України, іншими складовими сил оборони та представниками засобів масової інформації на час дії правового режиму воєнного стану: Наказ Головнокомандувача Збройних Сил України від 03.03.2022 року № 73. URL: https://www.mil.gov.ua/content/mou_orders/nakaz_73_zi_zminamu.pdf (дата звернення: 02.11.2023).

3. Melkozerova V. Ukraine army discipline crackdown sparks fear and fury on the front. URL: <https://www.politico.eu/article/ukraine-zelensky-war-military-law/> (date of access: 02.11.2023).

